

Marcus Johannessen
Koparstadvegen 136
6098 Nerlandsøy

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

23.9.2019

Høyringsvar til NVE sitt forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land

Som svar på Departementet sitt ynske om innspel til NVE sitt forslag til Nasjonal ramme for vindkraft på land, og om det bør fastsettast ei nasjonal ramme:

1) Om det bør fastsettast ei nasjonal ramme for vindkraft

Det bør ikkje vere behov for å fastsette ei nasjonal ramme for vindkraft no. I fylgje NVE sine data er det pr i dag bygt ut 37 stk vindkraftanlegg, det er 11 stk under bygging, det er 85 stk konsesjonar gitt, og ytterlegare 21 stk under behandling.

Ut frå det høge talet på vindkraftanlegg som enten er bygde, under bygging eller har fått konsesjon, bør vindkraftbransjen no ha rikeleg med konsesjonar å arbeide vidare med. Det er ingenting som tilseier at det er behov for å få opna nye område for vindkraft, tvert i mot bør utbyggingstakten no senkast. På bakgrunn av det høge konfliktnivået rundt vedtekne utbyggingar, og med grunnlag i ny kunnskap om kritisk reduksjon i biologisk mangfald (jamfør. t.d. IBPES Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services), bør det settast ein midlertidig stopp i handsaminga av nye konsesjonar.

Det bør vidare settast i gang eit arbeid med å vurdere konsekvensane av gjennomførte utbyggingar, med sikte på å auke kunnskapsgrunnlaget knytt til vindkraftproduksjonen sin påverknad lokalt og regionalt, med grunnlag i eit breitt definert sett av miljøfaktorar. Parallelt med at avgjerdstakarane får auka kunnskapsgrunnlag, bør det også gjerast ein uavhengig gjennomgang av vedtekne konsesjonssaker, med sikte på å kvalitetssikre at gitte konsesjonar oppfyller dagens og ikkje gårdsdagens krav til miljøpåverknad.

Når dette er gjennomført kan det evt. fastsettast ei nasjonal ramme for vindkraft, *som inkluderer utbygde anlegg og gitte konsesjonar.*

2) Innspel til NVE sitt forslag til nasjonal ramme for vindkraft, Sunnmøre og Nordfjord

Sterk motstand og for svak vindressurs

Det er med stor undring eg registrerer at det i forslaget til Nasjonal ramme inngår eit område på Sunnmøre og i Nordfjord. Sentralt i det definerte området ligg eit areal der StatoilHydro i si tid søkte konsesjon for Haugshornet vindkraftverk. Eg var student og budde ikkje i nærområdet medan konsesjonen vart handsama, men eg engasjerte meg i saka, og skreiv m.a. høyringsfråsegn til NVE. Konsesjonssøknaden for Haugshornet fekk avslag i 2008, og så seint som i november 2012 vart dette vedtaket stadfesta av Olje- og energidepartementet.

Det verkar smått utruleg om NVE no vil legge til rette for handsaming av nye konsesjonssøknader for det same området, etter den grundige handsaminga som vart gjennomført for Haugshornet. Det ser jamvel ut til at lokale aktørar i energibransjen deler denne oppfatninga, då konsernsjef Elling Dybdal i Tussa Energi nyleg uttalte forundring over at Sunnmøre skal vere aktuelt for nasjonal ramme: "Vi var mellom interessentane både med tanke på Haugshornet vindpark og ei eventuell utbygging i Vanylven for ein del år tilbake. Men motstanden var stor, og det vart jamvel slått fast at vindressursen ikkje er god nok. Difor er det litt overraskande at dei same områda no kjem på bordet som aktuelle igjen." (Vestlandsnytt 23.5.)

Viktig område for friluftsliv, rekreasjon og folkehelse

Eg huskar godt vinteren i 1994. Noreg arrangerte Olympiske vinterleikar på Lillehammer, i to veker som vert huska for sterkt og samlande nasjonalt fellesskap. På eit litt meir lokalt plan var det slik at skuleungane i Ytre Herøy dette året fekk to veker lang vinterferie, då skulebussane var sende til Lillehammer for å hjelpe til med transporten av OL-turistar. Desse to vekene var det strålende klart vinterver, med turrsnø og skiføre i fjella. Og vel så godt som OL-triumfane minnest eg skiturane frå Leikongsætra desse to vekene, både i den gamle skiløypa gjennom kystfuruslogen, men også oppover mot Skaret, og for fyrste gong heilt på Sollia i lag med far min. Opplevingane av å få vinne seg inn og opp i eit reint og ope landskap, å stige over snøkvite fjellvidder med nært utsyn over havrand og øyland, kjenne gneisten frå gul februarsol og silkemjuk styresnø, alt tok fast i meg. Seint skal det skiljast i frå.

Då Haugshornet vindkraftverk fekk avslag i juni 2008 heiste vi flagget heime. Eg var komen heim på sommarferie etter endt eksamen, og avslaget ga grunn til å feire. Det var von om at fjella som hadde gitt oss så mange gode minne i oppveksten ikkje skulle verte nedbygde med vegar og vindturbinar, men få fortsette å eksistere som dei fantastiske friluftsområda vi kjende dei som. Seinare stifta eg og kona familie, vi busette oss i Ytre Herøy, med utsikt mot dei same fjella som ikkje er nedbygde med vindkraftverk. Vi har tre ungar, vi arbeidar og yt skatt, vi driv matproduksjon og skjøtsel av beitemark og kystlynghei, vi er engasjerte i frivillig arbeid og det er her vi vil leve og bu.

Hadde vi valt å busette oss her dersom utsikta og friluftsområdet på Gurskøya hadde vore dominert av vindkraftproduksjon? Spørsmålet er hypotetisk, men vi hadde nok ærleg talt vurdert andre alternativ. Og dersom det no kjem ei ny runde på dette, og i ytterste konsekvens: vi får vindturbinar på fjellryggane som dominerer i utsikta frå stoveglaset vårt heime. Kveldane er det blinkande lys og ikkje måneskin eller stjernehimel på som funkler på sørhimmelen. Og dei viktige frilufts- og rekreasjonsområda på Gurskøya vert øydelagde. *Eg veit ikkje om vi hadde tolt det.*

Definerte verdier innanfor området

Det innteikna området på Sunnmøre og Nordfjord har omfattande verdier som det ikkje er teke tilstrekkeleg omsyn til når området er foreslått som ein del av Nasjonal ramme:

→ Landskapsverdi

På vestsida av det definerte området ligg ei unik kystribe med næringskyst, ein sjeldan landskapstype, og med omfattande areal med kystlynghei, som er ei truga naturtype. Ytst ute på kyststripa finn ein fuglefjellet Runde, med biotopar og naturverdier som det ikkje finst maken til i Sør-Noreg, og eit viktig reisemål i regional og nasjonal samanheng. På austsida av området ligg Sunnmørsalpane, med verdskjende fjordlandskap og kystnære, alpine fjellområde. Og gjennom området går innseglinga til verdsarvområda knytt til Vestnorsk fjordlandskap inne i Geirangerfjorden.

Området som er definert som eigna for vindkraft ligg på fjellryggane i dette skjeringspunktet mellom hav, fjord og fjell. Ei realisert utbygging vil utan tvil sterkt forringe landskapsverdien for både kysten og fjordlandskapa innanfor, i det som i dag framstår som eit urørt og variert landskapsområde, med landskapsverdier som står sterkt som turist- og reisemål i ein europeisk samanheng.

→ Verdi som friluftssareal

Det definerte området har høg verdi for lokalt friluftsliv. Det er verdt å merke seg at storparten av dei areala som vil vere aktuelle for vindkraft, det vil seie der ikkje eksklusjonar eller topografi vil sette stopp for utbygging, er mykje brukte til friluftsliv. Dette gjeld både for Hareidlandet, Gurskøya og Vanylven. Felles for desse områda er at dei er lett tilgjengelege, med mange turmål i ope og lettgått terreng, som gir stort rekreasjons- og opplevingsutbyte for folk i alle aldrar.

Områda sin store verdi som friluftssareal heng også saman med at tyngda av folkesetnaden på Ytre Søre Sunnmøre ligg mot vestsida av området, i øysamfunn med avgrensa landareal. Fjellområda innanfor området er difor ekstra viktige, ved at dei gir oss tilgang på større samanhengande turområde både i fottursesongen og på vinteren. Her finn vi høgareliggande skiterrang, med lenger periodar med snø enn i ytre strok, her er fjellvidder, fjelldalar, vassdrag med fiskevatn, m.m. For oss som bur på øyane på vestsida av området vil konsekvensen av vindkraftutbygging vere at vi mistar tilgangen til denne typen naturopplevingar i nærområdet vårt.

→ Verdi for lokalsamfunnet

Lokalsamfunna på Søre Sunnmøre og i Nordfjord har eit sterkt lokalt næringsliv, prega av gründerånd og dynamisk utvikling. Dette er ikkje tilfeldig, for til grunn for det som er solide og velfungerande lokalsamfunn ligg lokalpatriotisme og eit sterkt ynskje om å bu og utvikle samfunnet nettopp her. Landskapet rundt oss er ein del av dette. Vi er sterkt knytte til eit øyrike der landskapet ligg fritt og ope framfor oss. Dersom det som i dag er viktige landskapselement og friluftslivsområde vert endra til areal for vindkraftproduksjon vil dette ha langsiktig negative konsekvensar for folkehelse, busetjing og folketalsutvikling i heile regionen.

Korleis kunne dette området verte foreslått som ein del av nasjonal ramme?

NVE skriv sjølve at det utpeikte området har "viktige miljø-og samfunnsinteresser knyttet til blant annet til landskap, friluftsliv," og at "Området fra Bremangerlandet og nordover til Runde, Hareid og Sula er eksempel på landskapselementet næringskyst, som er flate fjellheier som ender brått og brått mot havet. Tilsvarende landskap finner man stort sett bare i Finnmark." Vidare: "Gurskøya-Dimna (med Haugshornet) er et viktig friluftsområde med regional betydning, i hovedsak for kommunene Sula, Ålesund og omland. Både Sunnmørs-og Nordfjordregionen er i stor grad profilert som reiselivsregioner, og det utpekte området omfatter en del av det norske fjordlandskapet som er viktig for reiselivsnæringen. I den nordlige delen av området ligger innseilingen til Geiranger og andre viktige fjordområder på Sunnmøre."

Dessverre tek ikkje NVE konsekvensen av sine egne saksopplysningar når dei konkluderer med at "Våre overordnede analyser tilsier imidlertid et lavere konfliktnivå i dette området enn i store deler av landet." Dette manglande samsvaret mellom fakta og tilråding framstår for meg som eit brot på god forvaltningsskikk. Motstanden mot vindkraft innanfor det aktuelle området har hittil vore samstemt i dei kommunane som saka vedkjem. Eg lit på at den vidare saksgangen vil fylgje vanlege demokratiske spelereglar, der det er nærleiken til og ikkje avstanden frå verknaden av eit vedtak som avgjer retninga i saksgangen. Eg vil difor invitere alle premissleverandørar og avgjerdstakarar som er involverte i det vidare arbeidet med Nasjonal ramme for vindkraft med på tur, inn i dei unike friluftsområda på Søre Sunnmøre og i Nordfjord, til fots.

Med helsing

Marcus Johannessen

Marcus Johannessen

Koparstad, 23/9 - 2019

Koparstad 23.9.2019



Ved Holmevatnet.